

حضرت امام حسين عليه السلام
جو ماتم ۽ گريه زنده
معجزه آهي

مؤلف

محمد هاشم عرف ميوه خان

قيمت ۳۱ نوان پئسا

دفع بهر دون [جلد هزار]

[تب حق ۴ واسطائ قائم]

پيش لفظ

سنہ ۶۱ ھ کان اڄ تائين حضرت امام حسين عليه السلام جي غم ۾ جيڪي اکين مان ڪپوڙا وهيا آهن سي جي هڪ جاءِ تي گڏ ڪجن ته درياءُ وهي اتي هلي .

(۱) غم حسين ۾ عزادارن جي جسمن مان جوڪو خون وهيو آهي سو هڪ هنڌ گڏ ڪجي ته خون جو درياءُ ڏسڻ ۾ اچي .

(۲) ڪربلا جي مٽي (خاڪ شفا) جي قدر جو اندازو ڪجي ته ٻين ملڪن جي مٽيءَ جي هڪ پوري جي قيمت ۴ ماڻا اٿا ٿيندي پر ڪربلا جي مٽي جي هڪ پوري مان خاڪ شفا جون نسيبجون ۽ لکيون ٺاهجن ته هڪ سؤ روپيا ڪان به وڌيڪ قيمت جون ٿينديون يعني هڪ پوري جي قيمت هڪ سؤ روپيا .

حسيني شهادت اهڙي منظور من الله ۽ مقبول عام آهي ۽ عاشقان حسين ڪربلا جي خاڪ کي چمي اکين تي ڏري ٿا ، انکي شفاعت جو وسيلو سمجهن ٿا ۽ غم حسبي ۾ خون وهائڻ ۽ حسينيٽ تان جانيون قربان ڪرڻ باعث نجات ۽ برڪت ڄاڻن ٿا .

خادم الملت ميو . خان

۱- جولاءِ ۱۹۶۳ مطابق ۲۰ صفر ۱۳۸۴ ھ

حضرت امام حسين عليه السلام تي روڻس زندہ معجزہ آهي

يادگار ۽ يادگارن ملائڪ جا قسم

دنيا جي سڀني حق پرستن جا يادگار قائم رکن
۽ صرف هر مڃي انسان جو فرض آهي پر اهو جذبو
انساني فطرت ۾ به داخل آهي. دنيا جو اهو ڪهڙو
ملڪ آهي، ڪهڙي قوم آهي ۽ ڪهڙي جماعت آهي
جا حق پرستن جا يادگار قائم نٿي ڪري؟ حق نان
سر قربان ڪرڻ وارن جا يادگار نه. صرف قائم رکن
ٿا پر انهن يادگارن کي عقيدت ۽ محبت وڃان ڪهڻ
ٿي قسمن جا مظاهرا ڪري مٿئين ٿا. عيسائي
حضرت عيسيٰ جي ياد ۾ پنهنجن جا اذراڻا عقيدت جي
سواءِ سار پيش ڪن ٿا، هندو رام ۽ ڪرشن جا يادگار
ائڻ رکن ٿا، مسلمان ميلاد النبيءَ جي ڏينهن ڌام ڌوم
ان خوشيءَ جا مظاهرا ڪن ٿا ۽ خوشيءَ جا جلوس
ڪڍن ٿا ۽ مڪي معظمه ۾ حاجي صفا ۽ مروه بهارڙين
تي بيهي حاجره جي ڊوڙڻ جو نقل ڪري ان جي ياد

کي زنده رکن ٿا، تن شيطانن کي جنهن نموني حضرت اسماعيل ڪڪريون هليون هيون نيئن ڪڪريون هئي حضرت اسماعيل جو نقل ڪري اسماعيل جي ياد نازي ڪن ٿا ۽ عرفات جبل تي گڏ ٿي حضرت آدم ۽ نبي حوا جي گڏجڻ جي ياد کي زنده رکن ٿا، فرانس جا رهاڪو جون آف آرڪ جون تصويرون گهرن ۾ رکن ٿا، انگريز نيلسن جي مجسمي تي هار ۽ گل چاڙهين ٿا، روسي لينن جي قبر جي زيارت ڪن ٿا ۽ ان جي قربانيءَ جي ڏينهن کي وڏو نجات ۽ آزادگيءَ جو ڏينهن سمجهي وڏو خرچ ڪري منائين ٿا. مطلب ته دنيا جي هر قوم، هر ملڪ ۽ هر مذهب جا ماڻهو انهن بزرگن جا يادگار منائين ٿا جن جي متعلق کين يقين آهي ته انهن حق، الصاف ۽ انسانيت جي وڏي ۾ وڏي خدمت انجام ڏني آهي. حضرت امام حسين عليه السلام جي بينظير قربانيءَ جو يادگار به جي رهيو دنيا جي سڀني حق پرست بزرگن جي يادگارن وانگر سمجهو وڃي ته به جيڪر حسين يادگار ٿي فقط چينيون نه ٿين!

بين الاقوامي يادگار

شهيد ڪربلا جي ياد دنيا جي ڪوش

ڪوشش ۾ منائي وڃي ٿي ۽ تعجب جي ڳالهه هي آهي ته
 نه رڳو مسلمان حسين جو يادگار قائم ڪن ٿا پر ٻين فرقن
 جا ماڻهو به ان محسن انسانيت جو يادگار مٽائڻ ۾ جوش
 ۽ خروش سان حصو وٺن ٿا. هندوستان جا لکين هندو امام
 حسين عليه السلام جو نعرو رکڻ برڪت جو باعث سمجهن
 ٿا. حسين جي نالي تي شربت ورهائين ٿا. حسين جو مائٽ
 ڪنڌا ۽ شهيد انسانيت جي عشق ۽ محبت ۾ عقيدت جو
 اظهار ڪرڻ واجب سمجهن ٿا. آخر ڇو؟ امام حسين
 سان نه انهن جو نسلي رشتو آهي، نه وطني تعلق، نه
 ڪي مذهبي لاڳاپو، ان هوندي به لکين هندو محرم
 جي اچڻ شرط ڇو خرچ ڪري نعرو ٺاهي عقيدت جو
 اظهار ڪن ٿا؟ ان جو سبب صاف ظاهر آهي ته هندو
 سمجهن ٿا ته جيڪا خدا پرستيءَ جي تعليم ويدن ۾ ڏني
 وئي آهي تنهن جو حسين ٻيڌڻي مصداق ۽ جيئري
 جاگندي تصوير آهي. ”ڪرم“ جي شڪل ۾ فرض
 شناسي جو سبق جوڪو پڳوت ڪيٽان ڏنو آهي، حسين
 ان جو مڪمل ۽ جامع عملي تفسير آهي. اهوئي سبب
 آهي جو هندو حسين عليه السلام سان عقيدت رکڻ ٿا
 ۽ کين پنهنجن جو محسوس ڪن ٿا، ڇو ته انهن کي
 حسيني ميرت مان انسانيت جا اهي جوهر نظر اچن

ٿا جي نه فقط لافاني آهن پر نسل، وطن، مذهب، رنگ ۽
 زبان جي اختلافن کان به بالاتر آهن جن تي هر ملڪ ۽ هر
 نسل جا ماڻهو قيامت تائين فخر ڪن ته بجا آهي. اهوئي
 سبب آهي جو هر مذهب ۽ ملت جا ماڻهو حسين مان
 محبت جو شوق رکڻ ٿا، ۽ يادگار قائم ڪن ٿا انهي
 ڪري حسيني يادگار کي ٻين الاقوامي حيثيت حاصل
 ٿي رهي آهي. ٻين شخصيتن جا يادگار به مناجا وڃن
 ٿا ليڪن حسين جي يادگار جو نمونو ۽ ان جو انداز
 ٻين بزرگن جي يادگارن کان بلڪل نرالو آهي انڪري
 ان تي روشني وجهڻ ضروري تصور ڪئي وڃي ٿي.

حسيني يادگار جي خصوصيت

ٻين بزرگن جون يادگارون هميشه خوشي ۽ مسرت
 جي هجوم ۾ مناجا وڃن ٿيون جهڙوڪ عيسائين جو
 نائال، هندن جو ديهڙو يا ڏياري، مسلمانن جون
 عيدون ۽ يارمين جو جمشيد نوروز. اهي سڀ ڏينهن
 مذهبي بزرگن جون يادگارون آهن، ليڪن اهي سڀ
 يادگار خوشيءَ جي صورت ۾ مناجا وڃن ٿا، ناچ گانا،
 عيش ۽ مسرت جون محفلون انهن يادگارن ۾ برپا ٿين
 ٿيون. مطلب ته دنيا جي سڀني مذهبن ۽ ڌرمن، قومن
 ۽ جماعتن ۾ جيڪي به يادگار مناجا وڃن ٿا تن سڀني

۾ خوشي جا مظاهرا ڪيا وڃن ٿا، فقط حضرت امام حسين عليه السلام جي هڪڙي ئي يادگار آهي جا غم جي ڳوڙهن سان منائي وڃي ٿي، تنهن ڪري حسيني يادگار جو رنگ روپ هن بزرگن جي يادگارن کان نرالو ۽ عجب آهي.

امام حسين جي ياد ۾ ماڻهو روئن ڇو ٿا؟ ڪن ڇو ٿا؟ ان جو ڪوبه منطقي جواب ملڻ محال آهي! سمجهڻ ۾ اچي ٿو ته بزرگي اشڪر قانون فطرت سان مقابلو ڪري حضرت امام حسين عليه السلام جي عزيزن کي امام حسين جي شهادت تي روئن کان زوريءَ منع ڪئي ان ڪري قدرت فطري قانون جو ثبوت ڏئي امام حسين جي مظلومي تي گريه کان منع ڪرڻ جو هي ري انڪشن ڪري ڏيکاريو جو اڄ تائين امام حسين جو يادگار غم، روئن ۽ مينه زاسيءَ سان منادو وڃي ٿو. هاڻي ويچار ڪري ڏسو ته انهي غم جي يادگار کي معجزه تصور ڪجي يا ڪنهن ٻيءَ معنيٰ سان نسبت ڏجي؟ سوال ٻڌا ٿئي ٿو ته معجزه چئجي ڇاڪي ٿو؟ معجزو جي معنيٰ آهي اهو ڪم جو عقل کي عاجز ڪري يعني جنهن جو عقلي، منطقي يا اثنياتي سبب بيان ڪري نه سگهجي، ان هوندي به اهو واقعو هميشه ٿيندو رهي تنهنجي سمجهائي ڪهڙي؟

حسين عليه السلام تي روئڻ بعد اهڙي قسم جو
 واقعو آهي جو عقلي اعتبار سان بلڪل ناممڪن ڇو
 ته اسين هڪ اهڙي انسان تي جهنسان نه رشتيداري
 آهي نه ملاڪي تعلق، ازانسواءِ ان انسان کي شهيد ٿئي
 ڇوڏهن سئو سال گذري چڪا هجن .
 ان هوندي به ان واقعي تي ايترو روج راڙو ڪريون
 جو روئي روئي ڪيئن بهوش ٿيو وڃن ۽ ڪيئن ان
 جو غم باد ڪري ڇريون ۽ زنجير هڻي جسم کي رتو
 رت ڪريو ڇڏين ۽ هر سال ڪندا رهن تنهن کي معجزه
 نه ڇڻجي ته ٻيو ڇا ڇڻجي؟ غور ڪريو ته ٻهينجا ابا
 ڏاڏا جن جو خون اولاد جي جسم ۾ موجود آهي تن
 جي موت تي به ڪريه ۽ غم ضرور ٿئي ٿو پر مهينو يا
 ٻه مهينا يا ڪهڙي هر ڪهڙو سال يا ٻه سال تنهن کان بعد
 جيئن وقت گذرندو وڃي تيئن غم جو اثر لهندو وڃي
 آخر نتيجو اهو ٿو اڪري جو اهو غم دل تان قطعي
 مٽجي وڃي . ان نظريي جي برعڪس هڪ اهو انسان
 جنهن سان نه رشتيداري آهي نڪي عزازت ۽ ان جي
 شهادت کي ڇوڏهن سو ورهيه گذري به چڪا آهن ته
 به هر سال گذريلن سالن کان زياده ماتم ۽ غم ٿيندو
 رهي تنهن جو عقل وٽ ڪو به جواب نه آهي تڏهن

امام حسين تي گره ۽ زاري ڪرڻ کي معجزه نه سڏجي
نه ٻيو ڇا سڏجي؟

قبول ڪجي ته واقعو درد انگيز آهي، قرباني
عظيم المرتبت آهي، ته به انساني همدرديءَ جي تقاضا
هيءَ آهي ته جڏهن هڪ دردناڪ واقعو ٻڌجي ته
اکن ۾ ڳوڙها ڀرجي اچن ليڪن اهو ساڳيو واقعو ٻار
ٻار ٻڌبو ته ان جو اثر جهڙو پهرئين دفع ٿيو نهڙو
هر هر ٻڌڻ سان نه ٿيندو! مثال طور هڪ ٽريجيڊي
(اهو واقعو جو مظلوميت سان ٿي گذري) تي
پهرئين دفعي روئڻ اچي ويندو، ٻئي ۽ ٽيون دفعي
ٻڌڻ سان افسوس ٿيندو پر ڏهه ٻيڌرهن دفعا پڙهڻ
کان پوءِ ان ۾ درد جو اثر جيترو پهرين ٿيو ٿي سو
هرگز نه ٿيندو، ليڪن امام حسين عليه السلام جو دامت
مائتو هزارين دفعا ٻڌڻ ٿا، محرم ۾ رات ڏينهن اهو
ذڪر ٿئي ٿو ۽ محرم کان بعد به سڄي سال ۾ اهو
ذڪر مجلسن ۾ سلسليوار جاري رهندو اچي ٿو ته به
هر وقت مائتو روئڻ ٿا ۽ انهن جي دلين سان ان
واقعي جو دردناڪ اثر ڪڏهن به ختم نٿو ٿئي، پاڻ
جيترو زياده ان واقعي کي ٻڌڻ ٿا اوترو زياده امام
حسين عليه السلام تي روئڻ ٿا سو عقلي اعتبار کان

قطعي ٺاهڻ ڪن آهي تڏهن ان کي زندهه معجزه نه سڏجي
نه هو ڇا سڏجي؟

غم جي متعلق هي ڪلي قاعده آهي ته وقت گذرڻ
سان گڏ و گڏ غم به ختم ٿي وڃي ٿو. ڪنهن جو
پيارو عزيز مري ٿو ته ماءُ ۽ پيءُ جي غم جي انتها
ٿئي ٿي، اچي، اهي روئن ٿا، دانهون ڪن ٿا ۽
دردناڪ جملا زبان تي آڻي ٻين جي دل کي به هلائي
ڇڏن ٿا ليڪن به چار سال گذرڻ کان بعد الهي ساڳئي
عزيز جي لاءِ اڪ سان هڪ ٻوڙ هو به ٿيو ڪري، گهڻي
پر گهڻو ٿڌو ساهه پري خاموشي اختيار ڪئي وڃي ٿي،
ڏهه ٻارهن سال گذري وڃن ٿا ته اها ڪيفيت به اتي
رهئي. جيئن جيئن وقت زياده گذرندو وڃي ٿو تيئن
تيئن اهو دل جو نامور مڃيو وڃي ٿو تڏهن الهي
قانون کي نگاهه ۾ رکي انصاف سان ڏسو ته چوڏهن
سون ورهين گذرڻ کان بعد به ماڻهو امام جي غم ۾
روئن ٿا روئي روئي بيهوش ٿي وڃن ٿا ۽ پاڻ کي رڻو
رت ڪري ڇڏن ٿا. تنهنجي سمجهائي عقلي اعتبار
سان ٺاهڻ ڪن آهي نڪي سائنسيڪ يا منطقي دليل سان
ڏئي سگهڻ جهڙي آهي. انسان جو عقل انهي موقعي
تي حيران ٿي وڃي ٿو، ان ڪري عقل منطق ۽

سائنس جي - ٻين اصولن کي ٽوڙي ڇڏڻ وارو
 ڪرڻا ج - و واقعو جو - ڇي دنيا ۾ هر جڳهه تي
 مادي و ڇي ٿو تنهنڪري معجزو نه ڇڻجي ته ٻيو ڇا ڇڻجي؟
 غم کان پري پڇڻ

نفس انساني جو هي اصول آهي ته انسان غم کان
 دور رهڻ چاهي ٿو ۽ خوشيءَ جون گهڙيون گذارڻ
 پسند ڪري ٿو پر امام حسين عليه السلام جي غم
 ۾ ماتم ج - ون مجلسون ٻڙها ڪرڻ - ان تي هزارين
 روپيا خرچ ڪرڻ - ماڻهن جو ذوق شوق سان شريڪ
 ٿيڻ - روئڻ، ماتم ڪرڻ، ۽ زنجير ۽ تلوارون هڻڻ ۽ هڪ
 مجلس مان اٿي وري ٻي مجلس ۾ شوق سان وڃڻ حتيٰڪ
 سڄو ڏينهن مجلسن ۾ پهچڻ ۽ هر مجلس ۾ روئڻ ۽ روئڻ
 ۾ لذت محسوس ڪرڻ انساني عقل ۽ فطرت جي قطعي
 خلاف آهي. اهي - پڳالهيون نه رڳو جوانن مان
 تعلق رکن ٿيون پر ٻار ۽ پوڙها به مجلسن جي ڀڄا
 ڪندي ڪندي وڃن شريڪ ٿين ۽ بئريسٽر هجن يا
 انجنيئر، جج هجن يا مسٽريٽ، ملازم پيشا هجن يا
 واپاري پنهنجن ضرورتن کي نظر انداز ڪري مجلسن ۾
 شريڪ ٿي ڪري، ۽ ماتم ڪن ٿا - سو ڇو؟ انهي کي
 ائين ڪرڻ مان ڪهڙو دنياوي فائدو حاصل ٿئي ٿو؟

انهن جو امام حسين عليه السلام سان ڪهڙو ملڪي يا عزيز داري جو تعلق آهي؟ اهڙي حالت ۾ ان کي معجزو نه سڏجي نه، ٻيو ڇا سڏجي؟

حقيقت هيءَ آهي ته مانم حسين بيشڪ زنده معجزو آهي. اهو خدا جي طرف کان امام حسين عليه السلام جي مظلوميت ۽ فدايت جو انعام آهي! اهو انهن اکين جي ڳوڙهن جي قيمت آهي جو امام حسين جي خالداڻن جي بيهن کي امام حسين نبي روڻن کان منع ڪئي وئي انهيءَ حد تائين جو جي ڪنهن بيبيءَ جي اکين مان لڙڪ ڪريو ٿي ته انهن کي درا ۽ ڇهڪ هنيان وٺائي محض هن سياهي نقطه سان نه روڻن جي ڪشش سبب عام ماڻهو متاثر ٿين ٿا ۽ جي انهن جي دلين ۾ مظلومن ڏي همدردي پيدا ٿي ته حڪومت جي خلاف بغاوت تي آماده ٿي ويندا. اهو ئي سبب هو جو خالداڻن رسالت جون بيهون پنهنجن مظلوم وارثن تي روڻي نه سگهيون. علي ابن الحسين جنهن ساري عمر ڪربلا جي واقعي تي روڻي گذاري تنهنکي پنهنجي مظلوم بيبيءَ، نوجوان ڀائرن ۽ شير خوار عالي امير جي غم ۾ روڻن نه ڏنو انڪري روڻ جهڙي فطري شيءِ کان منع ڪرڻ تي قدرت کي اهڙو جلال آيو

جو آسمان رنو، زمين رئي، چرند رئا، پرند رئا، ماسوا انجي
 قدرت هي فيصلو ۽ ڪري ڏيکاريو ته حسين تي ڪل
 مخلوق روئي. هڪ ۽ ڏينهن نه پر قيامت تائين روئي.
 اهو قدرت جو فيصلو جاري آهي جو دنيا جي ڪوشه
 ڪوشه ۾ لکين ماڻهو امام جي مظلوميت تي رئن ٿا،
 ماتم ڪن ٿا، لاکون روپهه رئن جي مجلسن تي خرچ
 ڪن ٿا ۽ امام حسين عليه السلام جي غم ۾ روئڻ ۽
 ماتم ڪرڻ جي لذت الهيءَ حد تائين محسوس ڪن
 ٿا جو ان غم کي قائم رکڻ لاءِ پنهنجون پياريون
 حياتيون به قربان ڪرڻ لاءِ تيار ٿيو بهن! انصاف
 روه فيصلو ڪريو ته قدرت جي مشاءِ ان غم کي باقي
 رکڻ لاءِ جي ڪارفرمانه هجي ته امام جي ماتم خاطر ماڻهون
 پنهنجون پياريون حياتيون قربان ڪرڻ لاءِ چونڊار ٿين؟

دنيا ۾ هزارين اوليا الله ٿي گذريا، پيغمبر ۽ انهن
 جا اوصيا آيا ۽ پنهنجو وارو وڃائي ويا. انهن سڀني
 پنهنجي پنهنجي حياتيءَ جي وقت ۾ هزارين معجزا
 ڏيکاريا، ڪنهن مردن کي جيئرو ڪيو، ڪنهن بيمارن
 کي تندرست ڪيو، ڪنهن بساهه کسي گلزار بنايو،
 ڪنهن دريا کي ٻن حصن ۾ ورهايو ليڪن اهي معجزا
 هر هڪ بزرگ ڪري ضرور ڏيکاريا پر جڏهن اهي دنيا

چڏي ويا تنهن اهي معجزا به. هاڻ سان کٽي ويا. اڄ انهن معجزن جا داستان فقط ڪتابن جي ورقن ۾ موجود آهن، جيڪڏهن ڪو دهرين و انهن معجزن کان انڪار ڪري ته مذهب هرست دنيا کي انهن معجزن جي ثابت ڪرڻ ۾ حد درجي جي دشواري پيش اچي، ليڪن امام حسين عليه السلام جو معجزو اڄ به زنده آهي ۽ ڳوڙهن ۽ مينه زنيءَ جي شڪل ۾ سون ورهن کان امان جي نگاهن جي اڳيان موجود آهي. اهو اهڙو لا جواب معجزو آهي جنهن کي ڏسي ڪوبه انبياءَ جي معجزن کان انڪار ڪري نه سگهندو.

اڳين نبين جا معجزا دنيا جي ڪن خاص حصن ۾ ٿيا نه ساري دنيا ۾. حضرت موسيٰ جا معجزا نيل نديءَ تائين محدود رهيا، حضرت عيسيٰ جا معجزا بيت المقدس تائين ظهور ۾ آيا، حضرت ابراهيم جا معجزا بابل تائين محدود رهيا، ٻين ملڪن ۾ انهن جو ڪوبه اثر ڏسڻ ۾ نه آيو، ليڪن امام حسين عليه السلام جو هي معجزو ساري دنيا ۾ موجود آهي، عراق هجي يا ايران، البو نيشا هجي يا ملابا، چين هجي يا هندوستان، مصر هجي يا موراڪو، پاڪستان هجي يا افغانستان، محرم آيو ٿي ڪين ته دنيا جي هر ملڪ ۾ امام حسين جي مائٽ جو فرش و چائجي ويو، ماڻهن امام حسين تي روئڻ شروع ڪيو ۽ مينه زلي ۽ مائٽ جا مظاهرا ڪيا.

اهڙيءَ ريت اهو زنده معجزو گهڻو ڪري ماري دنيا
۾ اهڙو جلوو گر آهي جو عقل کي حيران ڪري
چڏي ٿو.

هيءَ ڪالهه به ڏيان طلب آهي ته هيءَ جي لال
امام حسين عليه السلام تي روئڻ ۽ ماتم ڪرڻ کي
اسلام ۽ عباسي حڪومتن بغاوت پيدا ٿيڻ جو وڏي
۾ وڏو نقصان ڪار ۽ سهاڪ هٿيار سمجهي روئڻ کي ڏوهه
۽ گناهه ٺهرائي امام جي ماتم دارن کي قتل جون
مڙائون ڏيڻ جائز سمجهون، انهن جو مال ۽ اسباب
لٽڻ مباح سمجهو، انهن کي شهر نيڪاليون ڏنيون، کين
دنيوارن ۾ بيهاري پتيون کڙيون ڪيون ويون ۽ اولدا هي
ڪوٺڙين ۾ قيد رکيو ويو، ليڪن ابدي جبر، تشدد ۽
زور آزمائي جي باوجود به امام حسين جو ماتم جاري
رهيو، ماتم دار موت قبول ڪندا رهيا، پنهنجي تباهي
۽ بربادي سهندا رهيا، ليڪن امام حسين عليه السلام تي
روئڻ ۽ ماتم ڪرڻ کان باز نه آيا. تڏهن هيءَ حرمت
به پڪي ٿي وئي جو پگهاردار سولوي ملڪان ملڪ
پروپيگنڊا لاءِ مقرر ڪيا ويا جي پنهنجن وعظن ۽
تقريرن ۾ امام حسين عليه السلام جي ماتم کي بدعت
جو رنگ ڏيندا رهيا، ماتم ڪرڻ وارن کي جهنم جو

خوف ڏياريندا رهيا، حسين عليه السلام جي ماتم ڏارن
 کي ڪافر سڏيندا رهيا، ۽ پنهنجي ساري تقريري،
 تحريري ۽ علمي قوتون امام جي ماتم کي بند ڪرائڻ
 لاءِ استعمال ڪندا رهيا، انهي غرض سان ته امام جو
 ماتم بند ٿي وڃي، ليڪن جڏهن حڪومتن جون طاقتون
 امام حسين تي روئڻ بند ڪرائڻ ۾ ناڪام ثابت ٿيون
 تڏهن ساڳئي طرح مولوي صاحبن جون تقريرون به ناڪام
 ۽ ناڪامياب ثابت ٿيون. اهي طريقا به چار مال نه پر
 سوين ورهه جاري رهيا ۽ اڃا تائين به جاري آهن، جن
 جو سبب سواءِ هنجي ٻيو ڪو به سمجهڻ ۾ نٿو اچي
 ته حڪومتن جي تنخواه دار مولوين درسي ۽ فقه جي
 ڪتابن ۾ عزاداريءَ کي بدمت ۽ خلاف شرع ٺهرائڻ
 جو رنگ ڏنو، جن ڪتابن جي پڙهڻ ۽ پاڙهڻ سان
 اثر انداز ٿي مولوين ماڻهن تي اثر وجهڻ لاءِ نهن
 چوليءَ جو زور لڳايو ۽ اڃان به اهو سلسلو جاري
 رکندا اچن ته به امام جي غم ۾ ذري برابر به فرق
 پيدا نه ٿيو آهي، پاڻ روز بروز حسين جو ماتم ترقيءَ
 ڏي مائل آهي ۽ هر گهر مان، هر امام باڙي مان ۽
 گهڻيءَ کلي مان ”حسين حسين“ جا آواز بلند ٿيندا
 نظر اچن ٿا ۽ حسين جي غم ۾ اکين مان ڪپوڙهن

جون نهرون هر وقت جاري ٿينديون نظر اچن ٿيون
 تڏهن ان کي معجزو نه سڏجي ته ٻيو ڇا سڏجي؟
 تعجب هن ڳالهه جو آهي ته ماڻهو هي زنده معجزو
 ڏسڻ کانپوءِ به ان تي ايمان نٿا آڻين! منهنجو خيال
 آهي ته فقط مسلمان نه پر دنيا جي ٻين مذهبن پسندي
 انسانن کي ان زنده معجزن تي فخر ڪرڻ گهرجي ۽
 لامذهبن جي مقابلي ۾ امام جي ان زنده معجزن کي
 پوري طاقت مان پيش ڪري انهن کان ڀڄڻ گهرجي
 نه عقل ۽ منطق جي ڪهڙي اصول جي ماتحت امام
 حسين عليه السلام جو غم هميشه ٿيندو رهي ٿو؟ ان
 جو سائنٽيفڪ سبب ڪهڙو ٿي سگهي ٿو؟ ۽ ڪيئن
 اهو ممڪن آهي ته چوڏهن صؤ وره اڳ ۾ ڪنهن به
 ٻئي شهيد تيل هڪ انسان جي غم ۾ هاري دنيا اهڙي
 طرح روئي نٿي ڏيکاري جهڙي طرح امام حسين عليه
 السلام تي روئي ٿي؟ مونکي يقين آهي ته انهن سوالن
 جو دهرين ۽ لامذهب وارن وٽ ڪو به معقول جواب
 نه آهي. پاڻ جي لامذهب ۽ دهرين ۾ انصاف جو مادو
 موجود هوندو ته ماهر جي حقيقت تي غور ڪري
 کين قبول ڪرڻو پوندو ته بيشڪ مذهبن ۾ رستن جو
 عقيدو دهرين ۽ لامذهبن جي مقابلي ۾

مذهبن جي صداقت جو لا جواب ثبوت آهي!
 جيڪڏهن چيو وڃي ته امام حسين جا مڃيندڙ مذهبي
 جوش ۽ پنهنجي رهڻا سان گهري عقيدت ۽ محبت
 رکڻ ڪري امام جي غم ۾ ڳوڙها ڳاڙهن ٿا ته سوال
 هي پيدا ٿو ٿئي ته هندن کي رام ۽ ڪرشن سان
 محبت نه آهي؟ ڇا عيسائين کي حضرت عيسيٰ سان
 سچي عقيدت نه آهي؟ ڇا حڪن کي گروناڪ ۽ گروگوبند
 صاحب سان عشق نه آهي؟ ڇا مسلمانن کي حضور
 رسول الله صلي الله عليه و آله وسلم ۽ اصحاب ڪرام
 سان سچي محبت نه آهي؟ ڇا ڪميونسٽن کي مارڪس
 ۽ لينن سان گهري محبت نه آهي؟ جيڪڏهن آهي ته
 ڪهڙو سبب آهي جو حضرت عيسيٰ کي صليب نه
 ڇاڙهڻ تي عيسائي ڇو نٿا روئن، گروناڪ ۽ گروگوبند
 صاحب جي مصيبتن کي ياد ڪري هڪ ڇو نٿا روئن،
 اصحاب ڪرام جي قتل تي ۽ شهداءِ احد ۽ بدر جي
 ياد ۾ مسلمان ڇو نٿا غم جوڻ مجلسون برپا ڪن،
 مارڪس ۽ لينن جي غم ۾ ڪميونسٽ غم جا مظاهرا
 ڪري ڇو نٿا روئن؟ فقط امام حسين جي غم ۾ مجلسون
 برپا ٿين ٿيون، مانمي جلوس ٺاهڻ ٿا، اڪين سان
 ڳوڙها وهڻ ٿا سو عقيدتي جو ڪهڙو قسم آهي جنهن

جو تعلق صرف امام حسين عليه السلام سان لاڳو
 ٿئي ٿو ۽ ٻين بزرگن جي غم جي داحتائن ٻڌڻ ۾
 نٿو ٿئي سو ڇو؟ مونکي يقين آهي ته ان جو ڪوبه
 معقول جواب ممڪن نه آهي، جيڪڏهن ان جو هڪو
 جواب آهي ته ڪٿي ته صرف هي نه اهو رڻن معجزو
 آهي ۽ حضرت امام حسين عليه السلام پنهنجي شهادت
 کان بعد به اهو اهڙو معجزو ڇڏي ويو آهي جو دنيا
 کي حقانيت، روحانيت ۽ مذهب جي صداقتن جي طرف
 هميشه رهنمائي ڪندو رهندو.

خادم الملت

ميهو خان

وا حسينا جي صـدا

مرحوم هزهائيس مير محمد حسن علي خان ٽالپر

بعد مدح - معجزاتي مدح - شهيد - ڪربلا

جنهنجي غم ۾ عرش و ڪرسی آسمانن رت رڻا

۽ لکن ٿا ايئن نه هئي سرخي شفق جي پيشتري

هيءُ شهدا جي غم ڪوڙن سرخ ٿيو صبح و مسا

آسمانن رت رڻو ان طرح بهر - شاهدين

جهڪي ڪپڙا سرخ ٿيا ڦاٽا نه تن مان داغ وڌا

البيائن رت رڻو پيش از وقوع - واقعہ

هيءُ شهدا جي غم ملڪن ۾ هو آه و ٻکا

رت رڻو ٿي حضرت - زمرا ۽ شاه - لافتا

مختيار ٿي رڻو رت ٿي رڻو خير الورا

زباد جي پٽ وٽ جڏهن آندائون سر شاه - شهيد

رت رڻو دارالامارت جي در و ديوارها

جن و انسان و ملڪ هن غم ڪٿون غمگين ٿيا تمام

جي جنن لوحا ڪها ماڻهن ڪن پنهجي ٻڌا

سومدا ڪن ڏٺي ٻڌو هي آهي طرفه ماجرا

جنهن ناهي ڪذب ۽ بهتان ني ڪا افترا

آهي منهنجي خود پر ڪن جي چيل هي مر گذشت
 منهنجي والد جي ڪيل منهنجي ٻڌل هي ماضي
 پيءُ ۽ چاچو منهنجو ٻئي گڏجي جبل جي وياشڪار
 انقافا هڪ لڳا نرديڪ هو ماه - عزا
 پائرن گڏجي ٻنهي هڪجا جبل ۾ ڪيو ٿي هيد
 جڏ ٿيو قرب - سال آخر جو ز دور - ماه ها
 دعوي آخر سال ذبح ۾ ستاويهن جي صبح
 پائرن گڏجي چٽي هڪ ٻئي کي هنير مڌا
 ۽ چيائ اڄ ناڏو پهرن تائين جهڪي ٿي شڪار
 سو ڪري موٽي پوء ورنديسون ڏو پھري ڏي - ڪها
 آهي انگاسن جي لاهن لڏي ستاويهن تعين
 مومن کي ان ۾ لهو و لعب ڪيئن آهي روا
 پر ڏو پھري ڪئون اڳي موٽي ڏو پھري تي اچي
 چائون موٽڻ جو سبب ڪهڙو سو ڪهرجي بر ملا
 تڏ ڇيو چاچي ابي کي چٽو تون ڪيئن آئين وري
 تڏ ابي ڇيو پهرين چٽو تون ڪيئن هڪهو موٽڻ ادا
 پهرين تون چوندين مونکي موٽي اچڻ جو جڏ سبب
 تڏ ڪندس نومان حقيقت جنهن کون موٽيس هن ولا
 پاڻ فرمايئين مونکي هو قصدا وقتي دو پاس
 تنهنڪانپوء گڏجي وڃون ٻئي پائر موٽي خالها
 پر جڏه پانير وڃي مشغول ٿيان اندر شڪار

هر طرف ڪٿون مون ٻڌي هئي هئي حسينا جي صدا
 نڌ چيو ڇاچي اهو موٽڻ جو منهنجي ٿيو سبب
 هر طرف ڪٿون ٿي ٻڌم هئي هئي شهيد ڪربلا
 نڌ وري دهشت ڪٿون آءٌ موٽي ڏو پھري ڏي وريس
 اتفاقاً جڏهن ٻڌي مون وا حسينا جي صدا
 ٿي ٻڌي هي نالو و نرياد مون هر صمت ڪٿون
 پر ڪو چوندڙ ڪونه ظاهر هو اءِ ڪو ٻيو بر ملا
 مولتي ڄاڻو شش جهت ڪٿون آهي هي نالو بلند
 هر طرف ڪوڻ وا حسينا وا حسينا جي صدا
 شه جي مائٽ جي صدا ٿي منجهه زمين و آسمان
 مومنا ان ڏينهن مائٽر شه جو آهي جا بجا
 الڳائڻ نٿ ڏٺي هن حادثي جي ٿي خبر
 مصطفيٰ هي راز ظاهر ڪيو هو پيش از سالها
 مرتضيٰ مولا علي صفين ڏي وٺو جنگ ني
 غرض ره ۾ جڏ گذر مولا جو ٿيو از ڪربلا -
 ان قدر گريبان ٿيو هن حادثي جي ساد ۾
 تر ٿيو ڪوڙهن ڪون مبارڪ روءِ شاه - لافتا
 الڪونپوءِ حضرت حسن هن حادثي ڪٿون روز شب
 ياد شاه - ڪربلا ڪيو ٿي رڻو صبح و سڀا
 ضبط گهرجي ڪين منجهه مائٽ شهيد ڪربلا
 تون به رو جي آهين ڪر چڱن سان اقتدا

هيء ڪتاب محمد هاشم عرف ميوه خان

پبلشر ۽ پرنٽر پنجتني اماميه اليڪٽرڪ

پرنٽنگ پريس ۽ جڀي انجمن اماميه

اسٽيشن روڊ حيدرآباد

سن شايع ڪيو ۱ جولاءِ ۱۹۶۴
